

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบกับระดับการรู้หนังสือของนักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 ว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และเทียบเท่ากับระดับการรู้หนังสือของนักเรียนที่จบประถมศึกษาชั้นใด

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2516 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 225 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Random Sampling) และนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4 และ 5 จำนวนชั้นละ 200 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทยและเลขคณิต ระดับประถมศึกษาตอนต้น ของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่สร้างเมื่อ พ.ศ. 2513 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ มี 3 ฉบับ คือ วิชาภาษาไทย วิชาเลขคณิต 1 ก. และเลขคณิต 2 ก. ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงเป็น 0.854, 0.877 และ 0.749 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คะแนนรวมเฉลี่ยและขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยของประชากร เป็นเครื่องพิจารณาระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนการเปรียบเทียบระดับการรู้หนังสือกับนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 4 ว่าแตกต่างกันหรือไม่ และเทียบเท่ากับนักเรียนที่จบประถมศึกษาชั้นใด ใช้การทดสอบค่าที (t-test) โดยพิจารณาความมีนัยสำคัญของความแตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

๒๒
ขอค้นพบ

1. ระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสอง เมื่อวัดด้วยแบบทดสอบมาตรฐานของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา คิดเป็นร้อยละอยู่ระหว่างร้อยละ 61.63 ถึง 65.65 ถ้าแยกพิจารณาแต่ละวิชา วิชาภาษาไทยจะอยู่ระหว่างร้อยละ 54.64 ถึง 59.51 วิชาเลขคณิตอยู่ระหว่างร้อยละ 71.86 ถึง 75.42 ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา

2. ระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองต่ำกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่สูงกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และ .001 ตามลำดับ ถ้าแยกพิจารณาเป็นรายวิชาปรากฏว่า

2.1 ความรู้วิชาภาษาไทยของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองต่ำกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่สูงกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .001

2.2 ความรู้วิชาเลขคณิตของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองสูงกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ต่ำกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และ .001 ตามลำดับ

3. ระดับการรู้หนังสือ ระดับความรู้วิชาภาษาไทยและเลขคณิต ของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองที่เคยเรียนหนังสือมาก่อนสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .001

การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ได้ขอค้นพบปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ระดับการรู้หนังสือ ระดับความรู้วิชาภาษาไทยและเลขคณิตของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสอง กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้อค้นพบที่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย คือ ระดับการรู้หนังสือ ระดับความรู้วิชาภาษาไทยและเลขคณิต ของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองที่เคยกับไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อนแตกต่างกัน

จากข้อค้นพบที่ใดจะเห็นว่า ผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองมีระดับการรู้หนังสือต่ำกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 แต่สูงกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 3 แต่ถ้ายกพิจารณาเป็นรายวิชาตามส่วนประกอบของการรู้หนังสือในที่นี้ ซึ่งได้แก่วิชาภาษาไทยและเลขคณิต ปรากฏว่า ความรู้วิชาภาษาไทยต่ำกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ความรู้วิชาเลขคณิตสูงกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นความรู้วิชาภาษาไทยจึงเป็นส่วนที่ทำให้ระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองต่ำกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4

การที่ผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองมีระดับความรู้วิชาภาษาไทยต่ำกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นเพราะแบบทดสอบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดระดับความรู้วิชาภาษาไทย เป็นแบบทดสอบที่สร้างสอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษาของเด็กผู้ใหญ่ซึ่งเรียนต่างหลักสูตรจึงอาจเกิดความเสียเปรียบได้ เพราะถึงแม้เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้งสองจะคล้ายคลึงกัน แต่ความละเอียดของเนื้อหาที่เรียนนั้นแตกต่างกันอยู่มาก อย่างไรก็ตาม ระดับความรู้วิชาภาษาไทยของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ยังคงอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือสูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ส่วนการที่ความรู้วิชาเลขคณิตของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองสูงกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ต่ำกว่านักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง ๆ ที่ใช้เวลาเรียนเพียงปีเดียวเท่านั้น ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเพราะประสบการณ์ วุฒิภาวะ และความพร้อมของผู้ใหญ่มีมากกว่าเด็ก จึงมีส่วนช่วยทำให้ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้เร็ว นอกจากนี้จากการสุ่มสัมภาษณ์นักศึกษาผู้ใหญ่ขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นตัวอย่างประชากรประกอบอาชีพค้าขาย หรืออาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข ฉะนั้นนอกจากวุฒิภาวะและความพร้อมแล้ว ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเลขคณิตได้มาก จึงเป็นเหตุให้ความรู้วิชาเลขคณิตอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า พื้นความรู้เดิมที่เรียนในวัยเด็กมีผลต่อระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่อีกด้วย ทั้งนี้เพราะได้ข้อค้นพบว่า ผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองที่เคยเรียนหนังสือมาก่อนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับการรู้หนังสือ ระดับความรู้วิชาภาษาไทยและเลขคณิต สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนมาเลย ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

อาห์เหม็ด¹ ที่ว่า เปอร์เซนต์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศตูนิเซียที่รู้หนังสือขนาดใช้การได้ ซึ่งทดสอบภายหลังจากเรียนจบหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ ผู้ที่มีพื้นความรู้เดิมจบเกรด 3 และ 4 มีเปอร์เซนต์สูงกว่าผู้มีพื้นความรู้เดิมจบเกรด 1 และ 2 และผู้ที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนมาก่อน

ข้อค้นพบที่ได้นี้ว่ามีประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาและนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการที่จะวางแผนงานขจัดการไม่รู้หนังสือของประชากร เพราะนับวันจำนวนคนที่ไม่รู้หนังสือมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี แรงแบบประมาณทางการศึกษามีอยู่จำกัด จึงจำเป็นต้องใช้เงินทุกบาทให้เกิดประโยชน์ที่สุด จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวในการให้การศึกษาแก่ประชาชนระดับประถมศึกษาตอนต้น ปรากฏว่าเด็กประถมศึกษาระหว่างประมณปีที่ 1 ถึง 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา ลงทุนหัวละ 590 บาทต่อปี² เวลาเรียน 4 ปีตกเป็นเงินลงทุนต่อหัวถึง 2,360 บาท ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองลงทุนเพียงหัวละ 406 บาทเท่านั้นก็สามารถสอนผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือได้สูงพอควร คือถึงแม้จะแตกต่างกับนักเรียนที่จบประมณปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ แต่ระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองยังคงสูงกว่าร้อยละ 60 คือสามารถสอบผ่านชั้นประมณปีที่ 4 ได้ทั้ง ๆ ที่ใช้แบบทดสอบซึ่งเหมาะสำหรับผู้เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาของเด็กมาวัด และระยะเวลาที่ใช้เรียนก็เพียงปีเดียวเท่านั้น ฉะนั้นถ้าเปรียบเทียบกับการประถมศึกษา การลงทุนทางการศึกษาผู้ใหญ่จึงเป็นการลงทุนที่ถูกและให้ผลในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเหมาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย จึงสมควรจะได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง แต่ปัจจุบันงบประมาณที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนเงินน้อยมาก ประมาณ 0.52 % ของงบประมาณการศึกษาทั้งหมด และจากเงินจำนวนนี้การศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองได้รับเพียง 4.12 % ไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงานที่กำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกที ดังนั้นในการขจัดการไม่รู้หนังสือของประชากรในประเทศ ผู้วิจัยใครขอเสนอแนะต่อผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ควรส่งเสริม ขยายงานการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองให้มากยิ่งขึ้น เพราะผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองสามารถสอนผู้ใหญ่ให้มีระดับ

¹ Ahmed, *op. cit.*, pp. 51-52.

² รุ่ง แก้วแดง, "การประถมศึกษาามองจากตัวเลข," *ศูนย์ศึกษา*, 18 (มกราคม-กันยายน, 2515), หน้า 36.

การรู้หนังสือสูงหรือควร แม้จะไม่เท่ากับนักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ตาม แต่ก็เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน และการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป

2. ในด้านการเงิน ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่งานการศึกษาผู้ใหญ่ให้เพียงพอ และได้สัดส่วนกับปริมาณงานที่กำลังขยายเพิ่มขึ้นทุกปี

3. ควรสนับสนุน ส่งเสริมและประสานงานกับองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยกันรณรงค์จัดการไม่รู้หนังสือของประชากรให้มีจำนวนลดลง

4. ในด้านการเรียนการสอน ควรจะได้จัดแยกนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เคยกับไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อนออกจากกันเพื่อสะดวกในการสอน และการจัดให้การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจากข้อค้นพบที่ได้ปรากฏว่า พื้นความรู้เดิมมีผลต่อระดับการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ด้วย

5. เนื่องจากครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา การสอนจึงอาจไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะผู้ใหญ่และเด็กมีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน ฉะนั้นควรจัดการอบรมครูเพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการสอนผู้ใหญ่ให้แก่ครูที่สอนทุกคน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

สำหรับผู้ที่ศึกษาค้นคว้าทางนี้ต่อไป ผู้วิจัยใครให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะได้ทำการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสอง โดยการทดสอบก่อนและหลังการเรียนการสอน เพื่อศึกษาว่าการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสองบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด นักศึกษาผู้ใหญ่มีพื้นความรู้เดิมระดับใด และได้รับความรู้จากโครงการนี้มากน้อยเพียงใด

2. ควรทำการวิจัยทำนองเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่นที่เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสอง เพื่ออภิปรายผลให้กว้างขึ้น

3. ควรทำการวิจัยศึกษาระดับการรู้หนังสือ โดยพิจารณาความรู้ด้านอื่นด้วย นอกเหนือจากความรู้วิชาภาษาไทยและเลขคณิต

4. ควรทำการวิจัยท่านเองเกี่ยวกับผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ระดับอื่น

5. ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่ จะศึกษาเพิ่มเติมได้จากวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2516 ของสมทรง อัครกุล เรื่อง ระดับการรู้หนังสือของผู้สำเร็จจากโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งได้ขอค้นพบว่า ผู้สำเร็จจากโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จมีระดับการรู้หนังสือต่ำกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่สูงกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกัน